

Rapport Nr. 0019

Archeologienota

Lille, Klophamer
Programma van Maatregelen

Inhoud

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	1
2 Gemotiveerd advies	2
2.1 Aanleiding vooronderzoek	2
2.2 Resultaten vooronderzoek	2
2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek	3
3 Programma van maatregelen	4

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2018-0086
Projectcode Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek	2018G59
	Landschappelijke boringen	2018H51
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Lille
	Deelgemeente	Gierle
	Straat	Klophamer
Kadastrale gegevens	Gemeente	Lille
	Afdeling	3
	Sectie	D
	Percelen	732A
Coördinaten	Noordoost	X: 183802.833998815 Y: 216933.711137441
	Noordwest	X: 183733.062369668 Y: 216906.902334123
	Zuidoost	X: 183837.891664692 Y: 216786.262719194
	Zuidwest	X: 183791.835515403 Y: 216765.984265403
Oppervlakte plangebied		10178 m²
Oppervlakte bodemingreep		10178 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen langsheen de Klophamer te Lille. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Lille, deelgemeente Gierle. De Oudste vermelding van Gierle dateert uit 1259. Op dit moment is er sprake van Ghirle, oftewel *bosje op verhoogde zandgrond nabij een modderige sloot*. Gierle behoorde tot het land van Turnhout. Het Land van Turnhout werd in 1346 geschonken aan Maria van Brabant, hertogin van Gelr. In 1444 schonk Filips de Goede de rechten op een deel van Gierle in leen aan zijn secretaris Ambrosius de Dynter.. Tijdens de Franse Revolutie maakte Gierle deel uit van het departement der Beide Neten en werd het de hoofdplaats van een rechterlijk kanton. Historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied steeds in gebruik is geweest als akkerland. In de jaren 1970 werd het plangebied bebost. Hierdoor is er een zeer lage verwachting op archeologische sites uit de late middeleeuwen tot nieuwe tijd.

Het plangebied is gelegen in de lager gelegen, alluviale vlakte van de Laakbeek en de Oudendijkloop. De Oudendijkloop bevindt zich net ten oosten van het plangebied. De Laakbeek is ca. 1 km ten westen van het plangebied gelegen. Ten oosten van de Oudendijkloop is een hoger gelegen dekzandrug aanwezig. Ten westen van de Laakbeek is eveneens en hoger gelegen dekzandrug aanwezig. Ten noorden van het plangebied neemt het niveau eveneens toe, ten zuiden van het plangebied is een duidelijk lager gelegen zone aanwezig. Wanneer we de microschaal in en in de directe omgeving van het plangebied bekijken, zijn er enkele opvallend, kleine, hoger gelegen heuvels aanwezig. Deze heuvels zijn vermoedelijk donken, hoger gelegen zones, in een vaak natte, alluviale context. Dergelijke donken zijn uitermate geschikt voor (tijdelijke) bewoning of exploitatie. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het grootste deel van het plangebied gekarteerd als matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (bodemserie Zcm). De westelijke rand van het plangebied staat gekarteerd als matig natte zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont met dikke humeuze bovengrond (40-60 cm dikte, bodemserie Zdc3). Net ten oosten van het plangebied staat de bodem gekarteerd als natte licht zandleembodem zonder profiel, zand op geringe of matige diepte en een dikke humeuze bovengrond (bodemserie s-Pep3). Ze vertonen roestverschijnselen vanaf 20 cm diepte en een blauwgrijze reductiehorizont tussen 100 en 120 cm diepte. Gelet op de landschappelijke en bodemkundige ligging, is er een hoge verwachting op sites uit steentijd. Indien er een podzolbodem aanwezig is, is er een hoge kans op het aantreffen van in situ bewaarde steentijdartefactensites.

De ruime omgeving rondom het plangebied kent enkele archeologische vindplaatsen uit de late ijzertijd, vroege, volle en late middeleeuwen. Deze archeologische sites zijn allen gelegen op een hoger gelegen dekzandrug. Er is echter sprake van een zeer lage densiteit aan archeologisch onderzochte sites. Dit zal echter niet te wijten zijn aan het effectieve ontbreken van archeologische sites. Het ontbreken hiervan is eerder te verklaren als het ontbreken van grootschalige ontwikkelingen waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Hierdoor is er een matige archeologische verwachting op sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Samenvattend kan gesteld worden dat er een hoge archeologische verwachting is op het aantreffen van steentijdartefactensites. Er is een matige archeologische verwachting voor zowel sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Om na te gaan of de geplande werkzaamheden, met name het uitschuren van wortels en stronken en ploegen van het land beide tot een diepte van 40 cm – MV, een versturende impact hebben op een eventueel archeologisch niveau en om na te gaan of dit archeologisch niveau een podzolbodem bevat en er dus een kans aanwezig is op de in situ bewaring van steentijdartefacten, werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Uit dit landschappelijk booronderzoek blijkt dat het stuifzand en op plaatsen op het dekzand ligt onder een diepe A-horizont van 60 tot 110 cm dikte. Algemeen bestaat deze uit grijsbruin, zwak humeus, zeer fijn zand met gebleekte korrels. De in het dekzand ontwikkelde bodem en later afgetopte bodem bestaat van boven naar onder uit:

- een donkerbruine, matig humeuze Bh-horizont in zeer fijn zand
- een bruine of oranje zwak humeuze Bhs-horizont in zeer fijn zand
- lichtgeel, oranje of bruin gevlekte BC-horizont in zeer fijn zand

Uit bovenstaande blijkt dat er een matig bewaarde podzolbodem aanwezig is (Bh-horizonten). Dit archeologisch niveau situeert zich echter op een diepte van minstens 60 cm – MV, waardoor eventuele archeologische sites niet bedreigt worden door de geplande werkzaamheden. Er is sprake van een in situ bewaring.

2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de ontwikkelingsplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat er voldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd dient te worden. Landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat een archeologisch niveau zich bevindt op een minimale diepte van 60 cm beneden het maaiveld. De geplande werken omhelzen het uitschuren van de stronken en boomwortels, alsook het ploegen van het land, waarbij de bodemingreep wordt uitgevoerd tot een maximale diepte van 40 cm beneden het maaiveld. Wanneer er rekening wordt gehouden met een buffer van ca. 20 cm, om eventuele archeologische sporen en vondsten te beschermen van beschadiging, komt dit op 60 cm beneden het maaiveld. Eventuele archeologische waarden zullen hierdoor voldoende beschermt zijn voor in situ bewaring.

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites grotendeels niet verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is een behoudt in situ mogelijk.

3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijke booronderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijke booronderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, zijn de geplande werkzaamheden en de dieptes van het archeologisch vlak, zoals aangetroffen bij de landschappelijke boringen. Deze beslissing steunt op onderstaande redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er zijn geen aanwijzingen voor de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Op basis van het bureauonderzoek kan wel gesteld worden dat er een hoge verwachting op het aantreffen van een archeologische site is
- Voldoende info versturende impact van de geplande werkzaamheden op eventuele archeologische sites: Landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat een archeologisch niveau zich bevindt op een minimale diepte van 60 cm beneden het maaiveld. De verstoringsdiepte van de geplande werken, met name het uitspreiden van de stronken en wortels en het ploegen van het terrein, hebben een versturende impact tot een diepte van 40 cm beneden het huidige maaiveld. Wanneer er rekening wordt gehouden met een buffer van ca. 20 cm, om eventuele archeologische sporen en vondsten te beschermen van beschadiging, komt dit op 60 cm beneden het maaiveld. Eventuele archeologische waarden zullen hierdoor voldoende beschermt zijn voor in situ bewaring.

Om te garanderen dat eventuele archeologische sites niet verstoord worden, mag niet afgeweken worden van de verstoringsdieptes zoals opgenomen in deze archeologienota.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.